

دانش محور ساختن فعالیت‌های تخصصی و آموزشی در طراحی صنعتی

مقاله‌ی سرمقاله‌ی این شماره در اختیار شماست.

با چاپ شمارهٔ تابستان نشریهٔ دستاورد (شمارهٔ ۳۴)، پروانه‌های کشتی دستاورد در آب‌های راکد لنگرگاه سکون آن به گردش درآمدند و با شتاب دادن به سیال اطراف خود، نخستین تکانه‌های لازم برای جدایش این کشتی از لنگرگاه را رقم زدند. بدین طریق، سفر این کشتی و مسافران آن، در گسترهٔ نیلگون اندیشه‌ها و در ژرفای بی‌انتهای هنرِ طراحی دوباره آغاز شد. اگرچه برائت از سکون، خود نویدبخش حرکت و پوییش است، ولی آن قدر از این لنگرگاه مهارشده به بند عدم تلاش، دور نشده بودیم که نگران ثقل و کشش ویرانگر آن نباشیم. با چاپ همین شماره؛ یعنی شمارهٔ پاییز نشریهٔ دستاورد (شمارهٔ ۳۵) و با تحکیم ساختارهای ناوبری، محرکه و کالبدی این کشتی، مشتمل بر ایجاد و بهنگام‌سازی وب‌سایت، تأمین اشتراک سامانهٔ نشریات علمی سیناوب، تجهیز نرم‌افزاری و سخت‌افزاری دفتر نشریه و بهبود فرایندهای علمی، هنری و اداری آن، کشتی دستاورد را جداشده از ثقل سکون و ناوبری شده در مسیر این سفر شگفت‌انگیز حس می‌کنیم. راه بی‌انتهاست و سفر را باید رفت. اگرچه نسیم دانش‌هایی که پهنهٔ بادبان‌های تا آسمان برافراشتهٔ این کشتی را به جنبش واداشته و نیروی کافی برای حرکت آن را در نیلگون اندیشه فراهم آورده کم نیستند، ولی برای شتاب این کشتی برای عبور از دل سیاهی‌های دریای متلاطم و رسیدن به خلیج‌های ثبات و اطمینان کفایت نمی‌کنند. نشاندن انرژی نسیم دانش بر تاروپود بادبان‌های این کشتی، نه فقط عهدهٔ ناخدایان که عهدهٔ همه مسافران این کشتی است؛ مسافرانی که ناوبران اصلی آن‌اند؛ اما چگونه؟ چگونه مخاطبان دستاورد که مسافران کشتی آن‌اند، می‌توانند موجب حرکت آن در دریای اندیشه شوند و پویایی آن را تضمین کنند؟ دستاورد، در همهٔ گروه‌های درگیر با موضوع آموزش دیزاین، طراحی مصنوع و تولید صنعتی، مخاطب دارد. بنابراین فعالیت‌های تخصصی دانش‌آموختگان طراحی صنعتی در شرکت‌های طراحی و صنایع تولیدی، پژوهش‌های مستقل استادان و اعضای هیئت‌های علمی دانشگاه‌ها، رساله‌های دانشجویان مقاطع تحصیلات تکمیلی رشتهٔ طراحی صنعتی، اندیشه‌های متفکران حوزهٔ

دانش، هنر و طراحی، تلاش استادان در تولید نوشتارهایی که به‌منظور ترویج و فربه‌سازی ادبیات تخصصی به رشتهٔ تحریر درآمده‌اند و نیز نقدهای منتقدان هنری، می‌توانند از مصادیق تولید دانش، نظریه و تجربهٔ

طراحی بدیع و در تمثیل این شمارهٔ ما، نسیم‌های دانش بر بادبان‌های کشتی انتقال دانش به جامعهٔ طراحان صنعتی ایران و منطقه باشند؛ البته مشروط به اینکه با معیارها و سنجه‌های علمی، کانالیزه و دانش‌محور شده باشند. علاوه‌براین‌ها، مثلاً اگر بپذیریم فقط ۱۰۰ واحد درسی مربوط به رشته، در ۱۰ مؤسسهٔ آموزش عالی ارائه‌دهندهٔ مقطع کارشناسی رشتهٔ طراحی صنعتی تدریس می‌شود، آنگاه با حجم قابل‌توجه ۱۰۰۰ واحد آموزشی در سال در کشور روبه‌رو خواهیم بود که دانش حاصل از آن‌ها، خود به‌تنهایی می‌تواند سوخت لازم برای ناوگانی از شناورهای انتقال دانش در رشتهٔ طراحی صنعتی را فراهم آورند. بدیهی است که هدایت دانش‌محور این حجم از فعالیت‌های تخصصی و آموزشی، محدود به یک مسیر نخواهد بود، ولی یک راه ساده و عملیاتی برای تبدیل این توان بالقوه به دانش بالفعل این است که موضوع تدریس مثلاً یک درس دو واحدی، با یک پرسش اساسی و تعامل مشترک استاد و دانشجویان در یک نگرش سیستمی و علمی، در پایان دوره به شکل یک مقالهٔ پژوهشی، مروری، ترویجی، نقد، مطالعهٔ موردی، جستار یا حتی محتوای چندرسانه‌ای، کالبد جدیدی پیدا کند. از این طریق، نه‌تنها توده‌های متراکم و متناهی از نسیم دانش بر بادبان‌های برافراشتهٔ کشتی دستاورد خواهیم داشت، بلکه با پالایش تلاطم‌ها و اغتشاشات چندلایهٔ این اطلاعات، می‌توان ناب‌ترین محموله‌های دانش را به کام اندیشهٔ باز مسافران این سفر مهیج نشانند. همچنین، بدین وسیله می‌توان ردپای دانش و تجربه‌های بدیع نسل حاضر طراحان را به نسل‌های آینده منتقل ساخت و امیدوار بود که ایشان، دیگر چرخ را از نو طراحی نکرده، توان خود را مصروف تحقق یک جامعهٔ انسان مدار، زیبا و منطبق بر منطق طبیعت استوار خواهند کرد.

سخن پایانی اینکه اگر نگوییم همه، ولی بخش عمده‌ای از اعتبار یک نشریه بین اعضای جامعهٔ مخاطبان خود، مرهون کیفیت مقالات خوب نویسندگان آن است. نشریهٔ دستاورد نیز از این قاعده مستثنا نیست. اما این اعتبار، ذاتی نبوده، همچنین وابسته به تشخیص داوران آن از کیفیت‌های خوب و بد این مقالات است. بنابراین سخن به گرافه نبرده‌ایم اگر مدعی شویم اعتبار یک نشریه، بستگی مستقیم دارد به سه ویژگی مهم داوران در تشخیص کیفیت مقالات که عبارت‌اند از دانش لازم و وافر، تجربهٔ کافی و مرتبط و میل زیاد به پیرایش، پالایش و آرایش فرایند تولید علم در آن حوزه. بنابراین ضمن قدردانی از نویسندگان خوب این شماره که نسیم دانش خود را بر بادبان‌های این شناور وزیدند و در پوییش توسعهٔ این نشریه، رانشی به جامعهٔ طراحی صنعتی پیشکش کردند، از داوران خوب نشریه نیز که این رانش را مدیریت کردند قدردانی می‌کنیم.

محمدرزاقی

مدیرمسئول و سردبیر فصلنامهٔ دستاورد